

**Міжнародні договори,
враховані під час підготовки проєкту КК**

1. Гаазька конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту, від 14 травня 1954 року.
2. Декларація основних принципів правосуддя для жертв злочинів та зловживання владою, від 29 листопада 1985 року.
3. Договір про всеосяжну заборону ядерних випробувань, від 10 вересня 1996 року.
4. Договір про заборону випробувань ядерної зброї в атмосфері, в космічному просторі та під водою, від 5 серпня 1963 року.
5. Договір про заборону розміщення на дні морів і океанів та в його надрах ядерної зброї та інших видів зброї масового знищення, від 11 лютого 1971 року.
6. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї, від 5 березня 1970 року.
7. Договір про функціонування Європейського Союзу (Лісабонський договір), від 13 грудня 2007 року.
8. Додатковий протокол до Женевських конвенцій, від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів, від 8 червня 1977 року.
9. Додатковий протокол до Женевських конвенцій, від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів не-міжнародного характеру, від 8 червня 1977 року.
10. Додатковий протокол до Женевських конвенцій, від 12 серпня 1949 року, що стосується прийняття додаткової відмітної емблеми, від 8 грудня 2005 року.
11. Другий протокол до Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту, 26 травня 1999 року. Європейська конвенція про видачу правопорушників, від 13 грудня 1957 року.
12. Європейська конвенція про відшкодування потерпілим від насильницьких злочинів, від 24 листопада 1983 року.
13. Європейська конвенція про міжнародну дійсність кримінальних вироків, від 9 червня 2000 року.
14. Єдина конвенція про наркотичні засоби 1961 року з поправками, внесеними до неї згідно з Протоколом 1972 року про поправки до Єдиної конвенції про наркотичні засоби 1961 року.
15. Женевська конвенція про захист цивільного населення під час

війни, від 12 серпня 1949 року.

16. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими, від 12 серпня 1949 року.

17. Женевська конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях, від 12 серпня 1949 року.

18. Женевська конвенція про поліпшення долі поранених, хворих і осіб, що зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі, від 12 серпня 1949 року.

19. Женевський протокол про заборону використання на війні задушливих, отруйних чи інших подібних газів і бактеріологічних засобів, від 17 червня 1925 року.

20. Загальна декларація ООН про права людини, 1948 року. Конвенція про порнографію, 1923 року.

21. Конвенція МОП про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці, від 5 жовтня 2000 року.

22. Конвенція ООН з морського права, від 10 грудня 1982 року.

23. Конвенція ООН про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами, від 25 липня 1951 року.

24. Конвенція ООН про права дитини, від 21 грудня 1954 року.

25. Конвенція ООН про права робітників-мігрантів, від 14 листопада 2008 року.

26. Конвенція ООН про психотропні речовини, 1971 року. Конвенція ООН проти корупції, від 31 жовтня 2003 року.

27. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності, від 15 листопада 2000 року.

28. Конвенція ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин, від 16 липня 1976 року.

29. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності, від 15 листопада 2000 року.

30. Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден, від 16 грудня 1970 року.

31. Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації, від 23 вересня 1971 року.

32. Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства, від 10 березня 1988 року. Конвенція про відкрите море, від 29 квітня 1958 року.

33. Конвенція про дорожній рух, від 8 листопада 1968 року.

34. Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних пошкоджень або мають невивіркову дію, від 10 жовтня 1980 року з

поправкою до неї, від 21 грудня 2001 року.

35. Конвенція про заборону військового чи будь-якого іншого ворожого застосування засобів впливу на природне середовище, від 18 травня 1977 року.

36. Конвенція про заборону розробки, виробництва і накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї та про їх знищення, від 10 квітня 1972 року.

37. Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення і застосування хімічної зброї та про її знищення, від 13 січня 1993 року. Конвенція про запобігання та покарання злочинів проти осіб, які користуються міжнародним захистом, зокрема дипломатичних агентів, від 14 грудня 1973 року.

38. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, від 4 листопада 1950 року.

39. Конвенція про касетні боєприпаси, від 30 травня 2008 року.

40. Конвенція про мінімальну кваліфікацію капітана та інших осіб командного складу торговельних суден № 53, від 24 жовтня 1936 року. Конвенція про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства, від 26 листопада 1968 року.

41. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини, від 16 листопада 1972 року.

42. Конвенція про права дитини, від 20 листопада 1989 року.

43. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах, від 22 січня 1993 року та Протокол до неї, від 28 березня 1997 року.

44. Конвенція про фізичний захист ядерного матеріалу 3 березня 1980 року.

45. Конвенція про ядерну безпеку, від 17 червня 1994 року

46. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, від 10 грудня 1984 року.

47. Конвенція проти маніпулювання спортивними змаганнями, від 18 вересня 2014 року.

48. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, від 11 травня 2011 року.

49. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму, від 16 травня 2005 року.

50. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, від 25 жовтня 2007 року.

51. Конвенція Ради Європи про захист довкілля засобами кримінального права, від 4 листопада 1998 року.
52. Конвенція Ради Європи про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину, від 4 квітня 1997 року.
53. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми, від 16 травня 2005 року.
54. Конвенція Ради Європи про підроблення медичної продукції та подібні злочини, що загрожують охороні здоров'я, від 28 жовтня 2011 року.
55. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією, від 27 січня 1999 року.
56. Міжнародна конвенція з охорони підводних телеграфних кабелів, від 14 березня 1884 року.
57. Міжнародна конвенція про боротьбу з бомбовим тероризмом, від 15 грудня 1997 року.
58. Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму, від 09 грудня 1999 року.
59. Міжнародна конвенція про боротьбу із захопленням заручників, від 17 грудня 1979 року.
60. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 року. Міжнародна конвенція про захист усіх осіб від насильницьких зникнень, від 23 грудня 2010 року.
61. Оттавська конвенція про заборону застосування, накопичення запасів, виробництва і передачі протипіхотних мін та про їх знищення, від 18 вересня 1997 року.
62. Перший протокол до Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту, від 14 травня 1954 року.
63. Протокол ООН проти незаконного виготовлення та обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї, який доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності, від 31 травня 2001 року.
64. Протокол про боротьбу з незаконними актами насильства в аеропортах, що обслуговують міжнародну цивільну авіацію, який доповнює Конвенцію про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації, від 24 лютого 1988 року. Протокол про боротьбу з незаконними актами насильства в аеропортах, які обслуговують міжнародну цивільну авіацію, від 24 лютого 1988 року.
65. Протокол про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки стаціонарних платформ, розташованих на континентальному шельфі, від 10 березня 1988 року.

66. Протокол про вибухонебезпечні пережитки війни, від 28 листопада 2003 року.

67. Протокол про заборону або обмеження використання запалювальної зброї, від 10 жовтня 1980 року.

68. Протокол про заборону або обмеження застосування мін, мін-пасток та інших пристроїв, від 10 жовтня 1980 року, з поправками, внесеними 3 травня 1996 року.

69. Протокол про засліплюючу лазерну зброю, від 13 жовтня 1995 року. Протокол про осколки, які не визначаються, від 10 жовтня 1980 року. Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності, від 15 листопада 2000 року.

70. Резолюція (77) 27 Комітету Міністрів Ради Європи про відшкодування потерпілим від злочину, від 29 вересня 1977 року.

71. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Мінімальні стандартні правила ООН стосовно заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські правила)» № 45/110, від 14 грудня 1990 року.

72. Римський Статут Міжнародного кримінального суду, від 17 липня 1998 року.

73. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії, від 1 січня 2000 року.

74. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини, що стосується участі дітей у збройному конфлікті, від 25 травня 2000 року.

**Директиви та інші акти ЄС,
враховані під час підготовки проекту КК**

1. Директива 2002/90, від 28 листопада 2002 р. щодо визначення сприяння незаконному в'їзду, транзиту чи поселенню на території ЄС.
2. Директива 2004/80, від 29 квітня 2004 р. про відшкодування шкоди жертвам злочинів.
3. Директива 2005/35, від 7 вересня 2005 р. про забруднення викидами з суден та запровадження штрафів за порушення.
4. Директива 2008/913, від 28 листопада 2008 р. про боротьбу з окремими формами та проявами расизму і ксенофобії кримінально-правовими засобами.
5. Директива 2008/99, від 19 листопада 2008 року про захист навколишнього середовища за допомогою кримінального права.
6. Директива 2009/123, від 21 жовтня 2009 р. про внесення поправок до Директиви 2005/35 щодо забруднення з суден та запровадження санкцій за порушення.
7. Директива 2009/52, від 18 червня 2009 р. про мінімальні стандарти щодо санкцій та заходів проти роботодавців громадян третіх країн, які незаконно перебувають в ЄС.
8. Директива 2011/36, від 5 квітня 2011 року про запобігання торгівлі людьми і боротьбу з нею та про захист її жертв, а також про заміну Рамкового рішення Ради 2002/629.
9. Директива 2011/92(93), від 13 грудня 2011 р. про боротьбу з сексуальними посяганнями і сексуальною експлуатацією дітей та дитячою порнографією та про заміну Рамкового рішення Ради 2004/68.
10. Директива 2012/29, від 25 жовтня 2012 р. про встановлення мінімальних стандартів щодо прав, підтримки та захисту жертв злочинів і заміну Рамкового рішення Ради 2001/220.
11. Директива 2013/40, від 12 серпня 2013 року про напади на інформаційні системи та про заміну Рамкового рішення Ради 2005/222, а також іншими правовими інструментами, якщо такі інструменти конкретно визначають, що ця Директива застосовується до гармонізованих у них кримінальних злочинів.
12. Директива 2013/48, від 22 жовтня 2013 року про право на доступ до адвоката в кримінальному провадженні та в провадженні за європейським ордером на арешт, а також про право на отримання інформації третьої сторони про позбавлення волі та право на спілкування з третіми особами та

консульськими органами під час позбавлення волі.

13. Директива 2014/28, від 26 лютого 2014 року про гармонізацію законодавств держав-членів щодо надання на ринку вибухових речовин для цивільного застосування та нагляду за ними.

14. Директива 2014/41, від 3 квітня 2014 року щодо Європейського наказу про розслідування у кримінальних справах.

15. Директива 2014/42, від 3 квітня 2014 р. про заморожування та конфіскацію засобів і доходів, одержаних злочинним шляхом, в Європейському Союзі.

16. Директива 2014/57, від 16 квітня 2014 р. про кримінальні санкції за зловживання на ринку.

17. Директива 2014/60, від 15 травня 2014 р. про повернення предметів культури, незаконно вивезених з території держави-члена, та про внесення змін до Регламенту (ЄС) 1024/2012.

18. Директива 2014/62, від 15 травня 2014 р. про захист євро та інших валют від підробки згідно з кримінальним законодавством та заміну Рамкового рішення Ради 2000/383.

19. Директива 2016/1919, від 26 жовтня 2016 року про правову допомогу підозрюваним і обвинуваченим у кримінальному провадженні та особам, щодо яких подано запит у провадженні за європейським ордером на арешт.

20. Директива 2016/343, від 9 березня 2016 року про посилення деяких аспектів презумпції невинуватості та права бути присутнім у судовому засіданні у кримінальному провадженні.

21. Директива 2016/800, від 11 травня 2016 про процесуальні гарантії дітям, які є підозрюваними чи обвинуваченими у кримінальному провадженні.

22. Директива 2017/1371, від 5 липня 2017 року про боротьбу з шахрайством, спрямованим проти фінансових інтересів Союзу, кримінально-правовими засобами.

23. Директива 2017/2103, від 15 листопада 2017 р. про внесення поправок до Рамкового рішення Ради 2004/757 з метою включення нових психоактивних речовин до визначення «наркотик» та скасування рішення Ради 2005/387.

24. Директива 2017/541, від 15 березня 2017 р. про боротьбу з тероризмом, яка замінює Рамкове рішення Ради 2002/475 та вносить поправки до Рішення Ради 2005/671.

25. Директива 2018/1673, від 23 жовтня 2018 р. про боротьбу з відмиванням грошей кримінально-правовими засобами.

26. Директива 2019/1153, від 20 червня 2019 року про правила, що

сприяють використанню фінансової та іншої інформації з метою запобігання, виявлення, розслідування або судового переслідування певних кримінальних правопорушень, а також скасування Рішення Ради 2000/642.

27. Директива 2019/713, від 17 квітня 2019 р. про боротьбу з шахрайством і підrobкою безготівкових платіжних засобів та заміну Рамкового рішення Ради 2001/413.

28. Директива 2019/884, від 17 квітня 2019 року про внесення змін до Рамкового рішення Ради 2009/315 щодо обміну інформацією про громадян третіх країн і щодо Європейської інформаційної системи судимостей (ECRIS), а також про заміну Рішення Ради 2009/316. Директива 2021/555, від 24 березня 2021 р. про контроль за придбанням та зберіганням зброї.

29. Директива (ЄС) 2024/1203 Європейського Парламенту та Ради від 11 квітня 2024 року про захист навколишнього середовища за допомогою кримінального права та зміни Директиви 2008/99/ЄС та 2009/123/ЄС

30. Директива 2024/1226, від 24 квітня 2024 року щодо визначення кримінальних правопорушень та покарань за порушення обмежувальних заходів Союзу і про внесення змін до Директиви 2018/167. Конвенція, від 26 липня 1995 р. про захист фінансових інтересів Європейських співтовариств.

31. Директива (ЄС) 2024/1260 Європейського Парламенту та Ради від 24 квітня 2024 року про повернення та конфіскацію активів.

32. Директива (ЄС) 2024/1640 Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2024 року про механізми, які мають запровадити держави-члени для запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму, про внесення змін до Директиви (ЄС) 2019/1937, а також про внесення змін та скасування Директиви (ЄС) 2015/849.

33. Директива (ЄС) 2026/1021 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2026 року про боротьбу з корупцією, яка замінює Рамкове рішення Ради 2003/568/ПВС і Конвенцію про боротьбу з корупцією, в якій задіяні посадові особи Європейських Співтовариств або посадові особи держав-членів Європейського Союзу, та вносить зміни до Директиви (ЄС) 2017/1371 Європейського Парламенту та Ради.

34. Рамкове рішення 2001/500, від 26 червня 2001 року про відмивання грошей, виявлення, розшук, заморожування, арешт і конфіскацію засобів і доходів, одержаних злочинним шляхом.

35. Рамкове рішення 2002/475, від 13 червня 2002 року про боротьбу з тероризмом.

36. Рамкове рішення 2002/946, від 28 листопада 2002 року про зміцнення системи кримінального правосуддя для запобігання сприянню незаконному в'їзду, транзиту та перебування.

37. Рамкове рішення 2004/68, від 22 грудня 2003 року про боротьбу із сексуальною експлуатацією дітей і дитячою порнографією.

38. Рамкове рішення 2004/757, від 25 жовтня 2004 року про встановлення мінімальних положень стосовно складових елементів злочинів і санкцій у сфері незаконного обігу наркотичних речовин.

39. Рамкове рішення 2005/212, від 24 лютого 2005 р. про конфіскацію доходів, засобів і власності, одержаних злочинним шляхом.

40. Рамкове рішення 2005/667, від 12 липня 2005 р. про зміцнення кримінально-правової бази для забезпечення дотримання закону про боротьбу із забрудненням із суден.

41. Рамкове рішення 2008/841, від 24 жовтня 2008 року про боротьбу з організованою злочинністю.

42. Регламент 2018/1805, від 14 листопада 2018 р. про взаємне визнання постанов про заморожування та конфіскацію.

43. Регламент Ради (ЄС) 338/97, від 9 грудня 1996 року про захист видів дикої фауни та флори шляхом регулювання торгівлі ними.

ДОВІДКА
щодо проведення експертиз та обговорення проєкту
Кримінального кодексу України

У процесі підготовки проєкту Кримінального кодексу України Робочою групою забезпечувалося широке експертне та громадське обговорення його положень. На кожному етапі розробки тексту окремі фрагменти, а згодом і структурні частини проєкту КК, оприлюднювалися на офіційному сайті Робочої групи: <https://newcriminalcode.org.ua/>

Це надавало можливість усім зацікавленим особам ознайомитися з текстом та надсилати свої пропозиції і зауваження через спеціальну форму зворотного зв'язку.

З метою забезпечення належного наукового та практичного рівня проєкту КК регулярно проводилися його експертизи із залученням національних та міжнародних експертів.

У **2020 році** професорами О.О. Дудоровим та Є.О. Письменським було здійснено аналіз повного тексту Загальної частини проєкту КК.

У **лютому-березні 2023 року** проведено експертну оцінку групою національних експертів у складі А.А. Вознюка, О.О. Дудорова, К.П. Задоя, Р.О. Мовчана, О.К. Маріна, Н.А. Орловської, Є.О. Письменського, М.А. Рубашенка та С.В. Хилюк.

Також у **березні 2023 року** проведено експертну логіко-лінгвістичну оцінку положень проєкту КК України.

У **квітні 2023 року** проведено експертизу проєкту КК литовським експертом Г. Шведасом, в **травні 2023 року** – німецькими професорами Б. Гайнріхом та Т. Вайгендом.

У **квітні 2024 року** експерти Консультативної місії Європейського Союзу (КМЄС) здійснили експертизу положень Книги 11 «Злочини проти міжнародного правопорядку».

У **вересні 2025 року** експертизу проєкту КК проведено німецькими професорами Б. Гайнріхом, Т. Вайгендом та Р. Ессером.

Під час підготовки проєкту КК також проводилися консультації з фахівцями щодо окремих його положень. Група міжнародних експертів, зокрема Ф. Флоріт, М. Альвінссон, Т. Фланаган та інші, надала аналітичні матеріали щодо досвіду держав – членів Європейського Союзу у сферах міжнародного та національного кримінального права.

Окремі консультації стосувалися положень проекту КК щодо принципів проекту КК (П. Пушкар) та засобів пробації (В. Човган, І. Яковець) з впровадження комбінованого покарання (Б. Ларсен).

Для отримання фахової оцінки окремих положень проекту КК відповідні тексти його розділів направлялись представникам 20 громадських організацій. Предметом аналізу переважно були положення, що стосуються кримінальних правопорушень проти людини, громадського здоров'я, держави та національної безпеки.

Плідне обговорення проекту КК України відбулось з представниками міжнародних і громадських організацій – Антикорупційною ініціативою Європейського Союзу в Україні (EUACI), Transparency International Ukraine, Центром громадянських свобод, Українською Гельсінською спілкою з прав людини, ГО «Разом проти корупції», Українським незалежним центром політичних досліджень, Спілкою українських підприємців, Інститутом законодавчих ідей (ІЗІ), ГО «100% Життя», Центром прав людини ZMINA, Громадянською мережею ОПОРА, Фундацією DEJURE, Центром «Нова Європа», ГО «Екологія. Право. Людина», Фундацією медичного права та біоетики України.

Паралельно з розробкою проекту КК Робочою групою проведено десятки вебінарів та інші заходи для ознайомлення практичних працівників із його положеннями.

Починаючи з 2020 року, положення проекту неодноразово обговорювалися із суддями, прокурорами, слідчими, працівниками Служби безпеки України, Національного агентства з питань запобігання корупції, Національного антикорупційного бюро України, органів пробації, з представниками Головного юридичного управління та Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України та інших державних органів.

**Склад Робочої групи
з питань розвитку кримінального права,
якою підготовлено проєкт нового КК**

1. БАУЛІН Юрій Васильович – професор кафедри кримінального права №1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, академік Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор, голова робочої групи (за згодою):

тел. +38 050 331 05 24

Email: ccu_baulin@ukr.net

2. ХАВРОНЮК Микола Іванович – директор з наукового розвитку громадської організації "Центр політико-правових реформ", доктор юридичних наук, професор, заступник голови робочої групи (за згодою):

тел. +38 066 500 86 56

Email: kunorvahk@gmail.com

3. АНДРУШКО Петро Петрович – професор кафедри кримінально-правової політики та кримінального права Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат юридичних наук, професор (за згодою)

4. БАКУМОВ Олександр Сергійович – народний депутат України, голова підкомітету з питань кримінального законодавства та протидії злочинності Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності, кандидат юридичних наук, доцент (за згодою)

5. БУРДІН Володимир Миколайович – декан юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, доктор юридичних наук, професор (за згодою)

6. ГОРОХ Олексій Петрович – доцент кафедри кримінального та кримінального процесуального права факультету правничих наук Національного університету "Києво-Могилянська академія", доктор юридичних наук, доцент (за згодою)

7. ГУТОРОВА Наталія Олександрівна – професор кафедри кримінального права та кримінально-правових дисциплін Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, академік Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор (за згодою)

8. МАРЧУК Наталія Олегівна – суддя Верховного Суду у Касаційному кримінальному суді (за згодою)

9. НАВРОЦЬКИЙ Вячеслав Олександрович – професор кафедри права Українського католицького університету, член-кореспондент Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор (за згодою)

10. ПОНОМАРЕНКО Юрій Анатолійович – проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор (за згодою)

11. СТРЕЛЬЦОВ Євген Львович – завідувач кафедри кримінального права Національного університету "Одеська юридична академія", член-кореспондент Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор (за згодою)